

3143

מדרשווקול מט' 20/ד
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ג' כ"א אדר תשס"ו - 15.3.55
בשעה 11.00

חברי הועדה:

דשומפר:

- ס. בנטוב - היו"ד
- י. אורי
- ש. בבה
- ט. וילבר
- א. כהן
- י. ניצני
- ד. פלדמן
- ש. פרלסטין

מוזמנים:

- מר שטנר - מנהל רשות הפיתוח
- מר ניר - מנהל רשות הפיתוח
- מר קפלן - מטעם רשות הפיתוח

סדר-היום: המסך הדיון בתקציב רשות הפיתוח

היו"ר ס. בנטוב:

אני פותח את הישיבה.
בסדר היום - המסך, ופתיחה אני מקווה,
הדיון בתקציב רשות הפיתוח. בישיבה הקודמת שנתקיימה לפני שבועיים נשאלו
שאלות רבות בקשר עם הסעיפים השונים של התקציב, וגם היה לפועלות שונות
של רשות הפיתוח. אני מקווה שמנהל רשות הפיתוח יתחיל לו שהות להכין תשובה
מטובה ומקיפה.

ש. פרלסטין:

טרם נשמע את תשובת מנהל רשות הפיתוח, אני
יני רוצה לשאול שאלה נוספת: קראתי בעתונות
כי בית הדיון לטכירות קבע כי החשובים שעותה האפורטרופוס לגבי שכר הדירה
הם יותר מדי גבוהים. ובפסקהדין האחרון הביע השופט את דעתו שיש לסנות
את חוק הגנת הדייר לגבי רכוש האפורטרופוס. מה דעת מנהל רשות הפיתוח על כך?

מר ניר:

אמסור אינפורמציה על שני סוגים - נכסים
עירוניים, שכר דירה בדירות דבתי עסק, ועל
השאלות הנוגעות לאי-הכנסותיהם של חלק מהנכסים ורשות הפיתוח.

דברי הטכירות ברשות הפיתוח מבוטאים על תקנות

להגנת הדייר בהתאם למספר החדרי. ובהתאם למצב הכללי של הדירה. ישנם 4 סוגים של דירות וכל דירה מסוייגת לפי מצב השירותים, גובה החלונות וכו'. סיווג זה מטתנה רק בטלר שהוכנסו שפורים לדירה. הסכום המכסימלי לחדר לפי חוק הגנת הדייר הוא 8 לירות בדירות של עד 5,5 חדרים ו-10 לירות בדירות 4-חדרי ומעלה. ואילו השכירות הממוצעת לחדר מצד הדיירים שלנו היא 2,400 לירות. ממוצע זה נקבע לאחר חלוקת ההכנסות למספר החדרים. סכר דירה לחדר שסטחו מינו עולה על 12 ס"ר בערים הגדולות הוא: סוג א' - 2,5 לירות לחודש, סוג ב' - 2,100 לירות לחודש, סוג ג' - 1,700 לירות לחודש וסוג ד' - 1,250 לירות. בעד חדר שסטחו עולה על 14 סמ"ר סכר הדירה הוא - 3 לירות, שתיים וחצי לירות, שתי לירות, ולירה וחצי. אם מני לוקח את הבסיס של 2,400 ל"י ומוסיף לזה 65% - כי הדירה הממוצעת של הרשות הפיתוח היא בת חדר וחצי, וחוק הגנת הדייר קובע שבעד דירה כזאת יש להעלות את סכר הדירה ב-65% - מני מתקרב ל-4 לירות בעד חדר. וזה לעומת 8 לירות מכסימום שהחוק מאפשר לקחת. מולם מני מינו לציין כי בערים הקטנות לא הגענו למנימום של 4 לירות, מלא רק ל-3 לירות. במקומות אלה הלכנו לפנים משורת הדין והחלטנו שכל חסוגים מינו מגיעים לסלוס לירות, לא ישלמו למעלה מזה.

כפי שאמרתי דמי השיכות מבוססים על המצב המיני של הדירה ולא על מצבו של הדייר. הגישה לכלל הדיירים - פרט למלה שהחלטנו לתת להם הנחות - היא בהתאם לחוק. מולם החלטנו לתת לכל הדיירים הנחה של 10 אחוז מדמי השכירות היציבים אם יחדשו את חוזיהם בזמן מר תוך חודש ימים. דייר הנתמך על ידי הלשכה הסוציאלית של הרשות המקומית ומקרה סוציאלי שאינו נתמך מבחינה כספית אבל הוא זקוק לעזרה - מקבלים הנחה של 25 אחוז. הלשכה הסוציאלית מעבירה את כל רשימת הדיירים שהם מקרים סוציאליים, ואם מדם מופיע ברשימה הוא פטור מהעלאת זר, ותהיה דירתו מינו שתהיה. כמלה ישנה כ-600-700 דיירים.

אשר לנכיים, הררי לפי חוק הנכיים נכיים הם נכיי מלחמת השחרור, נכיי המלחמה בנאצים ונכיי מלחמת העולם השנייה וכל מי שמוכר כנכה לפי החוק. - נכה שדרגת נכותו היא מעלה לחמשים אחוז, פטור מהעלאת סכר הדירה, נכה שדרגת נכותו היא עד חמשים אחוז מקבל הנחה של ששים אחוז מהעלאת והיתר - 40 אחוז.

לשאלה - אם מנו בכנסיה למצור הכלכלי של הנכה, התשובה היא - לא. סוג נוסף הנחה מהנחות אלו הן משפחות שכולות הנהנות מהנחה של 40-60 אחוז. נוסף לזה יש לנו הסכם עם "יד לבנים" לגבי מתן הנחות. שוטרים מקבלים מצדנו הנחה של 25 אחוז מדמי השכירות הכלליים. כן מנו בותנים הנחה למוטכרי פטרד הבטחון למטרת סגורים בערך ב-30%. נוסף לכל אלה, רשות הפיתוח החליטה שהדיירים בירושלים הגרים במוטכרים לאורך הגבול, חלקם פטורים מהעלאת בכללה וחלקם פטורים בחמשים אחוז. הנחה זו חלה גם על הכפריים שמסביב לירושלים. מוסדות צבוריים למטרות חינוך, דת, מרבנות ופטורט וצדקה נהנים מהנחה של 35 אחוז.

אשר לבתי עסק, החוק חל מ-1.4.54 ובשנה הראשונה ההעלאת היא 115% על דמי השכירות היציבים ובשנה השנייה -130 אחוז. חוק זה קובע שסכר הדירה בבתי עסקים יקבע לפי המטרד. רשות הפיתוח החליטה, כי כל עוד קיים חוזה בין בעל עסק ובין רשות הפיתוח מתקפו עד לאחר התאריך 1.4.54, אין מעלים את סכר הדירה בהתאם לחוק. ודבר שני - במקום 115 אחוז שהחוק קובע לשנה הראשונה, רשות הפיתוח החליטה להעלות את סכר הדירה רק בסמוכים אחוז. מתטול החליטה רשות הפיתוח שגם בשנה הבאה לא תגבה 130 אחוז, כפי החוק מרשה לה, מלא תסתפק בסמוכים אחוז. בזה היא רוצה לתרום את תרומתה בגד ההתיקרות הכללית במרץ.

בשנת הכספים 1954/55 דמי השכירות היציבים באוטרן היו 3 מליון לירות, ואנו הכנסנו חצי מליון לירות על חשבון ההעלאת הורה אוטר - 15 אחוז העלאת. בתקציב 1955/56 הכנסנו 50 אחוז מהעלאת דהיינו - במקום 3 מליון לירות - 4,5 מליון לירות דמי שכירות.

היו"ר מ. בנטוב:

מהו המניסטר האחוזי של העלמה, 65 אחוז?

מר נייר:

כן, ובגתי עסק - 80 אחוז.

אני רוצה להביא בפניכם כמה דוגמאות בענין
בתי עסק כי זו נקודה רגישה מאוד. חנות לחוב ראשי האני גילמן, בבוטסרוס
או בסד ירושלים, חנות של 32 קוורטט סטר מ' סטר 4-ו-4 ס' רחב. דמי
השכירות שהתלמו לפני העלמה - 158 לירות לשנה. לפי החוק שכר דירה של
חנות כזאת, לפי השעור המכסימלי, צריך להגיע ל-460 לירות לשנה. ואילו
אנו תובעים על 158 לירות העלמה של 80 אחוז ואנו מביעים ל-285 לירות
לשנה.

ע. פרלסטין:

אני יודע על חנויות ברחוב אלנבי שכר הדירה
בהן הרבה יותר נמוך.

ובכסו רכובי לשאול: כאשר קבעתם את דמי השכירו

ב-1952, מדוע לא השוויתם מה היה שכר הדירה בשנת 1940, כי חוק הגנת הדייר
בא לתקן את שכר הדירה המוקדם מ-1940?

ע. לביא:

מדוע אין גובים שכר דירה לפי הכנסות החנות?

מר שטור:

הבית זה שירות הנתן למדע, ואחד משלם עבור
השירות שנתן לו, ולכן אין זה מס שגובה

מפיקו. מס נשאר לגבות מהכנסה.

כל הנהלת המכסים שבידי המדינה היא במסגרת של חוק
ולא ענין הנתון להחלטה חפשיית של מי שמואל את המכסים בצורה זו או אחרת.
ואנו הלכנו בכיוון של את הנתון גדולות למיעוטי היכולת וטוללי היכולת.

עלי להוסיף שהעליה בשכר הדירה היא גם אחד

המלמדים של חסוב עליית השכר, ולפי מה שאנו רואים בחד עם המחלקה

לסטטיסטיקה, מקבלי המסכורת יאנו פעליות המינדקס בכמה יותר גדול מזה
שהדיריה מצלנו ישלמו תוספת שכר דירה.

אשר לבתי עסק - ענין המעסיק את חברי

הועדה במיוחד - עלי להגיד שהבסיס של 1951 נקבע בהתייעלות עם ועדת

המספים של הכנסות, וזה הבסיס של 1940. אין בענין זה חלקר בדוק, ואני

מסופק את חבר הכנסת פרלסטין, עם כל ידיעתו את הענין יש להצטרף בדוק
על גובה שכר הדירה המשתלם על ידי בתי עסק. זאת ראשית.

שנית, אנו לא מציינו את הדירי לגבי אפשרות

ההעלמה והעלנו רק במסומים אחוז במקום ג-115 אחוז, וגם שמונים אחוז בשנה
השניה במקום 130 אחוז, ובגתי השנים זה יסתכם ב-40 אחוז פחות מהעלמה.

משלום של 40 לירות לחודש למשכר אינו מאפשר

מפורטיזציה של אותו משכר שאדם נהנה ממנו. תשלום זה מאפשר לשלם מסים

ולעשות תיקונים ונותן יתרה שאינה מביעה לאפורטיזציה של המשכר.

זה מבחינת העקרון הכלכלי. אם לדבר על עקרון החוק, לא מציינו את האפשרויות
שהחוק לותן לנו. ואינני סבור שהחוק טעון תיקון. אני מבין שכל מי שצריך
לשלם אינו רוצה לשלם. היש מיעוטי השלם מרצון?

אשר לפסקי הדין; בתי הדין לביכירות הם בתי

דין מקומיים ואנו עדים לכך שיש פסקי דין מבוררים זה לזה באותו ענין
בין פסק דין של בית דין גירושלים, בחיפה ובתל אביב. עם כל הכבוד לסופספים

שהוציאו פסקי דין אלה, אני מוכרח להגיד שאינני מקבל שזה נכון, והיות
ורשות הפיתוח זכתה לא היה לי כל ענין ללבית לערעור על דבר שבמילא זכינו
בו.

אני יכול לציין כי הערות הטוריות

שנשמעו מה גדוון זה מצאו את בטויין בפעולה המעשית של רשות הפיתוח. ואין
צורך, לדעתי, בתיקון החוק לאחר שבפניות המינהלית אנו פעלית כפי שפועלים.

מר ניר:

ביחס למבנים המטוכנים ודיור אלטרנטיבי למפונים, מאז הרכוש הזה נמצא בידי רשות הפיתוח נהרסו 1500 מבנים, ודייריהם הועברו למבנים אחרים. ביפו בלבד הוצאו 600 משפחות למחנה מעבר. אנו גם הקימונו יחד עם עיריית תל-אביב קרן מיוחדת למתן הלוואות לתקופה ארוכה ברבית נמוכה לאנשים שירצו ביזמתם למצוא דיור.

גם כיום יש 400-500 משפחות הגרות בבתי מטוכנים שצריך למצוא להם פתרון. רוב המשפחות מסחנה שבלוד מוצאות והשטח נהרס.

נשאלתי על ידי היו"ר מדוע מופיעים רק 400 אלף לירות של עמידר בתקציב זה? מה שמופיע אצלנו זה רק עודף ההכנסות על ההוצאות. בדרך כלל המחזור על עמידר בשנת התקציב בנכסיה שלנו הוא 1,2 מליון לירות. הם מנהלים בשמנו 17 אלף מושכריים.

היו"ר מ. בנטוב: הם מקבלים מכת אחוזים?

מר ניר:

חברת עמידר מנהלת את הנכסים על פי התקציב שאנו מכינים מדי שנה בשנה ולא על בסיס של אחוזים.

ש. פרלשטיין:

מה הן ההוצאות באופן השוואתי בין עמידר ורשות הפיתוח?

מר ניר:

למעשה יש לנו רק שנת נסיון אחת, שנת 1953/54. ההוצאות הארגוניות של עמידר הגיעו ל-35%, לעומת

24 אחוז בנכסיהם שלנו.

היו"ר מ. בנטוב:

האם לא מוטב שאתם תנהלו את הנכסיה שמטרתם לעמידר? האם ההנחות החלות על רכוש של רשות הפיתוח חל גם על

רכוש של עמידר?

מר ניר:

כן, כל מה שחל על הנכסיה שלנו, חל על הנכסיהם של עמידר.

הטכום המופיע בתקציב 1955/56 לתיקונים והחזקה מסתכם ב-460 אלף לירות, אבל לזה צריך להוסיף עוד 350 אלף לירות לפעולות וניטציה ועוד 350 אלף לירות עבודות ביוב על ידי הרשויות המקומיות. כל הטכומים האלה מצטרפים לטכום כולל של 1,150,000 לירות. נכון שהטכומים האלה לא היו מספיקים להחזיק את כל הרכוש, אבל אנו צריכים לקחת בחשבון שחוק הגנת הדייר מחייב את הדיירים להשתתף בחלק של ההוצאות. נוסף לזה השקענו במשך של תקופה קרוב ל-6 מליון לירות לתיקונים, החזקה וניטציה, כך שברור שכל שנה יש להשקיע פחות. ואם עברנו את השנים האחרונות ללא כל מפולת ואסונות, זו תוצאה של השקעה תמידית בנכסיהם.

נשאלנו, מה קרה עם העובדים שנפלטו מהעבודה? רובם היו עובדי מחלקת ה כפריים שעסקו בשיקום פרדסים, והם נקלעו בעבודה נטיעות חדשות.

בשנת 1953 מספר העובדים שעסקו בנכסיהם צירוניים היה 375 לעומת 305 המופיעים בתקציב 1955/56, זאת אומרו - ירידה בשבעים עובדים. לעומת זאת באותה תקופה עלה מספר המושכריים שבידינו מ-47 אלף ל-54 אלף. חוטפת זו באה על ידי מיזוג נכסי הגרמניה ואגף מקרקעי המדינה.

לשאלת מר אורי, מדוע אינה ניכרת הירידה במספר העובדים כלשכה הכללית, הרי לשכה זו מורכבת מיוחדות של פונקציות מיוחדות במינהן שלא יכלו להיות מושפעות מירידה במספר העובדים בפרדסים, לשמל.

מר שטנב:

לשאלה מדוע לא נעשה די לעידוד מכירת נכסיהם - אנו השתדלנו למכור, אבל אני מוכרח לומר שאנו הנחנו נר לרגלנו שהמחיר צריך להיות מחיר השוק. אנו מוכנים להעמיד קרקעות לארכים אבוריים מבלי לקבל תמורה, כמו שהעמדנו קרקעות לרשות שיכוני עוליה, לרשות האוניברסיטה וצרכים אבוריים אחרים. אבל ברגע שהבעלות מועברת לפרט הוא צריך לשלם את המחיר ששווה הנכס. איננו מוכנים לעודד מכירה על ידי כך שניתן מציאות. איננו חושבים שזה התכוונה הכנסת בתוחה אפשרות למכור 100 אלף דונם. אנו נתנו לקונים אפשרות של רכישה בחשלומים לשנתים-שלוש, אבל יותר מזה איננו יכולים לעשות. בדרך כלל השוק חלש היום, אין אדם קונה

קרעק מבלי שיהיה זקוק לה על מנת לבנות עליה; ואין אדם קונה דירה תפוסה או בית תפוס. בכל זאת אני רוצה למסור לועדה שני מספרים מעניינים: ב-1954/55 מכרנו יותר מאשר בשנה לעברה, וזה מתבטא בעיקר בפרדסים, אבל גם בקרקעות ודירות. ההכנסות במזומנים ב-1953/54 היו 675,000 לירות, וב-9 החודשים של 1954/55 - 1,654,000 לירות, זאת אומרת - עליה גדולה. היקף המכירות בכלל מגיע ל-6,640,000 לירות, ומזה 5,000,000 לירות בהתחייבות שיכנסו בשנים הבאות. בחים נמכרו בטכום של 1,089,000 ופרדסים נמכרו קרוב ל-10 אלפים דונט.

תכנון מפורט של השטחים בכל מקום ופיתוח השטחים - הוא תנאי מוקדם למכירה. אנו מוכרחים להשקיע טכומים גדולים בפיתוח השטחים כדי שיהיו לנו נכסים שנוכל להציע למכירה.

מה שנוגע ליהודים שרכושם נשאר מעבר לגבול, אינני יודע אם מותר לבא-כוח הממלכה להגיד מה שאגיד; אבל אני חושב שלאנשים שרכושם נשאר מעבר לגבול יש למצוא תיקון למצבם החוקי. אזרחי המדינה יהודיים שנשאר להם רכוש מעבר לגבול אינם רשאים לקבל עכשו כל פיצויים עבור רכושם, כי אין חוק ביחס לכך, ואין זה ענין להחלטה של רשות הפיתוח. אברך על כל יזמה שתבוא מוסדה זו או אחרת על מנת שהדבר יחוקק.

התקציב המוגש לכם הוא תקציב רשות הפיתוח. רשות הפיתוח מממנת גם את הפעולות של האופטרופוס לכבטי נפקדים וגם את הפעולות של האופטרופוס לנכסי נפקדים וגם את מקרקעי המדינה. איננו מצדדים בבטול החוקיות של האופטרופוס לנכסי נפקדים ונכסי גרמנים, כי על חוקיות זו מושחת החוקת הנכסים האלה, וחוקים אלה עמדו במבחן משפטי בחו"ל במשפטים רציניים בלונדון, ואיננו חושבים שיהיה זה מן התבונה לבטל אותם מבחינה משפטית. בחוק המדינה ממשיך האופטרופוס לנכסי נפקדים לתבוע זכויות של נפקדים, לתבוע קרקעות והטדר קרקעות.

נשאלתי על ידי מר וילנר, מה עם הנכסים הנפקדים החקלאיים שהיו מוקנים לאופטרופוס על נכסי נפקדים ועברו אחר כך לרשות הפיתוח. באופן כללי אפשר להגיד שנכסים אלה הגיעו ל-2,7 מליון דונט קרקע חקלאית. בחוק השטח הזה שוקמו 32 אלף דונט פרדסים, ובחוק זה 90 אלף דונט מסעים אחרים מלבד פרדסים. בחוק השטח הזה נמכרו לקק"ל ויושבו על ידי ישובים 2,1 מליון דונט אדמה חקלאית, ואילו 600 אלף דונט נמצאים בידי רשות הפיתוח והם מוחכרים על ידי משרד החקלאות כסוכן של רשות הפיתוח לצורך עיבוד זמני עד להקמת נקודות התיישבות.

ביחס לחוק רכישת מקרקעים יאל מר וילנר, מדוע אין אפשרות של ערעור לאדם שאינו שבע רצון מגובה הפיצויים שנחננים לו לפי החוק? מה שנוגע לגובה הפיצויים, טענת 4 של החוק קובע שכל אחד יכול לפנות לבית המשפט ולערער על שער הפיצויים.

מ. וילנר: מסרו לי על משה קונקרטי שתפסו קרקע לפי החוק כמו שהוא והעבירו אותה לרשות הפיתוח, ולבעל הקרקע יש זכות לערער בבית משפט.

הי"ר מ. גנטוב: זכות לפנות לבית המשפט ישנה תמיד.

מר שטנר: נכון. בכדי לברר טענות של בעלי נכסים מאותו אופי שמר וילנר מצביע עליהם, אנו הודענו ששר האוצר יהיה מוכן לברר כל טענה וכל תביעה מסוג זה, ולמעשה מספר טענות נמצאו נכונות ותוקננו הצווים שהוצאו על ידי שר האוצר בכיוון של הוצאת השטחים האלה החזרתם לבעליהם.

מ. וילנר: במקרים של חלוקי דעות בין רשות הפיתוח ותובע הקרקע, צריכה להנתן אפשרות להגיש ערעור לבית משפט על מנת שהוא יפסוק, ואפשרות זו לפי החוק אינה קיימת.

מר שטנר: יכולים להגיד שמנהל רשות הפיתוח איננו ממלאי אחריות הוראות החוק. את זוהי הטענה, אני חושב שעניתי עליה.

אם הטענה היא שהחוק אינו טוב, אינני חושב שברגע זה מנהל רשות הפיתוח יכול לענות על כך.

ש. פרלסטין: האם נכון הוא הפירוש שנותן לחוק מר וילנר?

מר שטנר:
(א) אנו פועלים לפי החוק.
(ב) כל טענה מסוג זה נבדקת.
(ג) למעשה חקנו מספר צווים שהוצאו.

היו"ר מ. ב. נטוב: מכיוון שאתה מתמצא בחוק יותר מאשר אנו, אנו רוצים לקבל ממך אינפורמציה. כפי שאני הבינתי, חוק זה מרשה לתפוט קרקעות שבתאריך מסוייה לא היו ברשות בעליהן, וביחס להתרת הקרקעות האינסטנציה האחרונה היא רשות הפיתוח. האם זה נכון?

מר שטנר: כן.

היו"ר מ. ב. נטוב: אם בא אדם וטוען שבתאריך הקובע הקרקע הייתה ברשותו זאת אומרת שהחוק אינו חל על קרקע זו, הוא יכול לפנות לבית המשפט, ובית המשפט יכול להחליט אם זה עניין הטייב לחוק זה או לחוק אחר.

מר שטנר: גם חוק הפקעה לצרכי צבור וגם חוק רכישה מקרקעים לפי פסקי הדין שנחננו, סוחרים את הדרך בפני הטוען בפני בית המשפט ומשאיר לו את האפשרות של טענה בפני שר האוצר על הקרקע שנלקחה ממנו.

הכספים שהאופוזיציה מעביר נמסרים לחשב הכללי, ואותו דבר בנגע לכל היתרות של רשות הפיתוח המופיעות בתקציב הפיתוח, ובתקציב 1955/56 מופיעה יתרה של 8 1/3 מליון לירות שימשו לצרכי פיתוח כלליים.

לשאלת מר לביא ביחס למכירת אדמות לשמכוניס, נכון הוא כי בשנת הראשונה הוקמו שיכונייה על אדמות חקלאיות. אבל כיום ישנה ועדה מיוחדת בה משתתפים רשות הפיתוח ומשרד הפנים, הבודקת כל שטח לפני שהוא נמסר לשיכון אם אינו דרוש לצרכי החקלאות.

אשר למחירי הפרדסים שנמכרו עלידינו, הפרדסים שלנו הוערכו לפי שיטה של נקודות שלקחו בחשבון את מצב העצים, היבול, אספקת המים וכו'. מתוך השטח הכללי של 32 אלף דונם פרדסים יורדים אלפים דונם לצרכי חננה הנסיונות, ומשהו מעל ל-19 אלף דונם נמסרו ל-97 נקודות התישבות. 19 אלף דונם נמכרו ב-5 מליון לירות בערך, ו-10 אלפים דונם שנמכרו מחציתם לחברות ומחציתם לפרטים, נמכרו גם כן ב-5 מליון לירות, וזאת בלי הקרקע, כי הקרקע מוסמרת לתקופה ארוכה.

מה שנוגע לצפת, אנו מעמידים קרקע לצורך בניה שיכוניים וגם לעידוד התעשייה. ובתקציב של השנה הבאה נקציב סכום מסויים לפינוי התריטות.

היו"ר מ. ב. נטוב: מהו הסכום?

מר שטנר: קשה לי להגיד בדיוק, כי עדיין לא הוחלט על כך ברשות הפיתוח.

ביחס לשבט אלהוזייל בנגב, אני חייב להגיד כי אנו מכירים בזכויות על קרקע לגבי כל אדם שהחזיק בקרקע לפני קום המדינה 10 שנים. כידוע לוועדה ממסלח המנדט לא הסדירה את בעלות הקרקעות בנגב ולא קבעה עקרון קבוע לגבי הבעלות. אאנו קבענו לעצמנו קו, להכיר בזכויות של אנשים שהחזיקו בקרקע 10 שנים לפני קום המדינה ונמצאים בארץ כחוק. עכשו מוגשות לנו חביעות של שבטים ובודדים.

יחד עם זאת אנו רוצים להגיע לכך שהבדואיים האלה בכספים שיקבלו בעד הקרקעות יעברו להתישבות קבע, וזה תלוי ברצונם, כי אי אפשר לכופף התישבות קבע על שבטים בדואיים בלי שחוף פעולה מצדם. רצינו לנהוג כך לגבי שבט אלהוזייל המחזיק בשטח של 34 אלף דונם, ומהם 14 אלף דונם בלי כדין. שמה זה הוקנה לרשות הפיתוח ורשות הפיתוח מעבדת אותו.

היו"ר מ. ב. נטוב: היה שם עניין של חלופין, כפי ששמעתי, הם מסרו קרקעות אחרים להתישבות וחמורת זאת קבלו קרקע זה.

זה כלול ב-20 אלף דונם ולא ב-14 אלף דונם.

מר שטנר:

על 20 אלף דונם התביעות שלהם אושר?

היו"ר מ. שטנר:

עדיין לא, העניין נמצא בבירור.

מר שטנר:

לגבי העקרון של החכרת אדמות, יש לחלק את הדבר לשנים: (א) שטחים נרחבים יותר בעיקר בנגב, שם האדמה מוחכרת ליטובים חקלאיים או לחברות וגופים שיש ברשותם כלים לעבוד קרקע. ישנם שטחים מצומצמים בתוך הכפרים הערבים, ואלה מוחכרים בעיקר לאנשים שצריכים לקבל קרקע לפי חוק רכישת מקרקעים.

בועדת הכספים ששמעו טענות ממשרד החקלאות ורשות הפיתוח מחכירי שטחי קרקע נרחבים. אנו ביקשנו שיחזרו לנו דוגמאות קונקסטיות ולדאבוננו לא קבלנו אף דוגמה.

אני דברתי על חברת אפרטמון וחברה אחרת שקבלה שטח גדול לגידול כבשים.

היו"ר מ. בנטוב:

מר שטנר:

החברה לגידול כבשים לא קבלה קרקע אצלנו, ולגבי אפרטמון אינני יודע בדיוק, אכרר זאת. בסך הכל ישנם 2440 חוכרים. אני אמציא לוועדה את הפירוט. אינני מוכן להגיד שלא היה אף מקרה שבו שגינו. אבל צריך להביא לפנינו את המקרה, הוצא נברר זאת.

אשר לחברת עמידר, אני חושב שהדרך בה הלכנו במקומות הקטנים, לאחד את המנהלה של אותם נכסים שעמידר בונה עם הנכסים שלנו, היא דרך נכונה. יש לקחת בחשבון שהרכוש של עמידר מפורז מאד, וזה גורם להוצאות גדולות יותר מאשר אצלנו. נקוה שעמידר המחודשת תלך בדרך של התקדמות בשנים הבאות, ואינני חושב על כך לצריך להחזיר את הגלגל אחורנית.

אני קראתי בעתון על כפר ערבטיה המבקש לחכור את האדמות שלו, ורשות הפיתוח אינה מאפשרת לו ומוטרת את הקרקע לאחרית.

היו"ר מ. בנטוב:

מר שטנר:

אנו הצענו לערביי ערבטיה סדר של אדמות יבוע מבלי ליצור נקודה חדשה. עד עכשו הם מסרבים לקבל הצעה זו. ענין זה תלוי ועומד בפני בית המטפט. נכון שאיננו חושבים מטעמים בטחוניים ומטעמי הסדר הקרקעות להחזיר להם חלק מהאדמות שלהם, גם לא בצורת שכירות כי אנו רוצים לפתור את שאלת ערבטיה פתרון קבע.

אני מבקש שתשלח לנו את רשימת החוכרים מעל ל-100 דונם בכל הארץ.

היו"ר מ. בנטוב:

ולטיבות הייתי מציע (א) לכלול בין מקבלי ההנחות בסכר הדירה גם את משפחות החילים המטרתים בצה"ל, ולספור אותם מהעלאה זו בשטח שתי שנות שירותם בצה"ל. (ב) הייתי מציע לתת הנחה לדירות שבהם הצפיפות עולה על ילד נפשות לחדר.

י. אורי:

אני מציע להפסיק את הדיון ולהמליץ על אישור התקציב בפני ועדת הכספים. אני חושב שתמקידנו הוא לבחון את הצד העסקי של רשות הפיתוח ולא את הצד החוקי-יוריד.

מ. וילנר:

אני חושב שועדה של הכנסת תפקידה מכובד יותר מזה שטבור מר אורי. איננו אוטומאט המאשר דברים. לא יתכן שלאחר הדיון שהתקיים בוועדה, הועדה לא תביע את דעתה, אחרת לא היה צורך בכל הדיון.

ביחס לשכר הדירה, אני מציע שהועדה תמליץ על הורדת שכר הדירה ב-50% גרשוש האפוסטופוט. כלומר, אני מציע אי מיצוי חוק הגנת הדייר לגבי דיירי האפוסטופוט. ולגבי בחי עסק אני מציע ששכר הדירה ייגבה לפי חדרים ולא לפי מטרג.

אשר לחוק רכישת מקרקעים, אני חושב שכל חברי הועדה יודו שיש פה מעשה סדרים. אינני מתווכח על החוק.

אני הצעתי להפסיק את הויכוח. י. אורי:

היו"ר מ. בנטוב:

אני מצ'ער, הועדה קיימת כדי לברר דברים.

י. אורי:

אני הצעתי להפסיק את הדיון, אתה חייב להצביע את הצעתי.

היו"ר מ. בנטוב:

אין אצלנו בלייטטינה על רשות הדבור. אם מישהו ממהר, ואינו רוצה להמשיך בדיון בגלל השעה המאוחרת, יכול

הוא לעזוב את הישיבה.

מ. וילנר:

אני מציע, שכמו במקרים אחרים גם הפעם חבריה מטיעות שונות יגישו הצעה שבעל קרקע הטען שהוא בעל הקרקע בפני בית משפט.

היו"ר מ. בנטוב:

זה אינו שייך לענין הנדון. אתה יכול לנהל מול ש מפלגות אחרות.

מ. וילנר:

ולטיכום - אני מציע לא להמליץ על תקציב רשות הפיתוח.

ט. פרלשטיין:

אין ני מקבל את ההנחה של מר אורי, על מה מותר לוועדה לדון. אבל אני מקבל את הצעתך להפסיק את הדיון ולהמליץ בתקן אחד, שאמנם נמליץ בפני ועדת הכספים אבל יחד עם זאת נקיים דיון באחת הישיבות הקרובות של הבעיות שהתעוררו בקשר לתקציב רשות הפיתוח.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מתפלא על מר אורי שיושב אתנו בוועדה כמעט 4 שנים. עוד לא היה מקרה שלא נתן לחבריה להגיד את דעתם בדיון.

ולא פעם היה מקרה שהוא האריך בדבור ולתכן שלחבריה אחרים לא היתה טבלנות ובכל זאת שמעו אותו. ופה אינני יכול להגיד איפה ואיפה.

אשר לתקציב רשות הפיתוח, איננו רוצים שבוע. אנו

מדברים על המדיניות הקשורה בתקציב זה. אני מוכן לקבל את הצעת מר פרלשטיין. הייתי רק רוצה שתתמכו בשתי המלצות שהצעתי, ואז אהיה מוכן להמליץ על אישור התקציב.

י. אורי:

זכאי כל חבר ועדה לתת הסבר למה שהוא חושב לנכון. הוא יכול לטעון, אבל הוא זכאי להציע הפסקת הויכוח

והיו"ר חייב להעמיד הצעה זו להצבעה.

מר שטנר:

אני עומד כמובן לרשות הועדה לצורך דיונים נוספים, ואז אחווה את דעתי על ההצעות שהוצאו פה. אבל נוסף להמלצה

על אישור התקציב אני מבקש להמליץ על עוד שני דברים, ואלה הם דברים המקבילים לתקציב המדינה; א) העברת כל סכום בתקציב מטעף משנה אחד לשני

תוכל להעשות באישור שר האוצר או מי שתמנה על ידו לצורך זה. ב) העברת סכומים לטעף ראשי לטעף ראשי אחר תעשה רק באישור ועדת הכספים של הכנסת.

יחד עם זאת אני מבקש, שחוקר ימיה לאחר חוק תקציב

1954/55 תהיה אפשרות להעביר סכומים לטעף ראשי באישור שר האוצר לגבי תקציב רשות הפיתוח לשנת 1954/55.

אשר להצעות היו"ר, אינני רוצה אפשרות לקבל את ההצעה

לשחרר דיירים שהצפיפות בדירותיהן עולה על 3 נפשות לחדר, אשר לשחרור משפחות היילים בצה"ל מתשלום ההעלאה, זו הצעה שאנו צריכים להתייחס אליה מתוך רצון טוב ללהכניסה למסגרת ההנחות המקובלות.

היו"ר מ. בנטוב:

לאחר ששמענו ממנהל רשות הפיתוח שהוא מוכן להכניס הצעה זו למסגרת ההנחות המקובלות, אני מקבל את ההצעה

שעוד נקיים דיון על כמה וכמה בעיות שנשארו פתוחות, ובעיקר בעיית צפת. ומחור הנחה זו אני מעמיד להצבעה את ההמלצה על אישור תקציב רשות הפיתוח בפני ועדת הכספים.

ה צ ב ע ה

הוחלט להמליץ בפני ועדת הכספים על אישור תקציב רשות הפיתוח. ליי

היו"ר מ. בנטוב:

אני מודה לנציגי רשות הפיתוח.

זכור לחברי הועדה קבלנו המלצות בקשר למניעת יבוא המחבל בתוצרת הארץ. זאת כי מוסדות הממשלה הכריזו

שזוהי מדיניותם, בזמן האחרון אני מוצף בתלונות של מפעליה שונים על הבאת יבוא המתחרה בהם. אני חושב שאיננו יכולים להתעלם מזה, ואני מציע שנבחר

בוועדה מצומצמת לחבריה יהיו - פרלשטיין, ניצני, כהן ואנוכי, שתבדוק את מידת ההגשמה של ההמלצות שלנו ואת החלונות הקיימות בענין זה.

הצעת היו"ר - נתקבלה